

A ...i Törvényszék a ... ügyvéd által képviselt ... felperesnek - ... által képviselt ... alperes ellen szerződés semmisségének megállapítása iránt indult perében meghozta a következő

í t é l e t e t:

A bíróság a felperes kereseti kérelmét elutasítja és kötelezi, hogy 15 napon belül fizessen meg alperes részére 127.000.- (Egyszáz-huszonhétezer) Forint perköltséget.

Az állam által előlegezett illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a ...i Ítéltáblához címzetten a ...i Törvényszéken három példányban benyújtott fellebbezéssel lehet élni.

A törvényszék tájékoztatja a feleket, hogy a ...i Ítéltábla a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el, ha az kizárólag a perköltség viselésére, összegére, vagy az ítélet indoklására irányul. A felek kérelmére a bíróság tárgyalást tart.

A törvényszék tájékoztatja a feleket, hogy a fellebbezési határidő lejártá előtt előterjesztett kérelmük alapján kérhetik, hogy a ...i Ítéltábla fellebbezésüket tárgyaláson kívül bírálja el.

Az ítélet ellen a fellebbezést előterjesztő fél számára a ...i Ítéltábla előtti eljárásban a jogi képviselőt kötelező.

I n d o k o l á s

A felperes, mint kölcsönbevevő az alperes jogelődjével, mint hitelezővel 2008. február 21. napján ... számon egyedi kölcsönszerződést kötött egy 4.475.000.- forint vételárú Peugeot 308. típusú gépjármű megvásárlására, mely gépjármű vásárlásához 672.000.- forint saját résszel rendelkezett, így az alperesi jogelődtől 3.803.000.- forint összegű kölcsönt vett fel.

A felperes a kamatváltozás I. és II. elszámolási módjaként a havi fix konstrukciót választotta, míg mértékadó devizanemként a svájci frankot. A létrejött kölcsönszerződés alapján a felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy 120 hónapon keresztül havi 50.955.- forint törlesztőrészletet, mindösszesen 6.114.600.- forintot fizet meg az alperesi jogelőd részére azzal, hogy az első törlesztőrészlet esedékessége 2008. április 18. napja, míg a további törlesztőrészletek esedékessége minden ezt követő hónap 18. napja lesz.

A felek a szerződésben rögzítették, hogy a megkötött kölcsönszerződés teljes hiteldíj mutatója 11,44 %. A kölcsönbevevő a szerződésben nyilatkozta, hogy az egyedi kölcsönszerződésben az annak hátoldalán lévő üzletszabályzatban (HIT/2006.05.31.) foglaltakat megismerte, megértette, és azokat a nyilatkozat aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el.

A szerződéshez kapcsolódó üzletszabályzat I/6. pontja szerint normál deviza konstrukció:

amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a Kölcsönbevevő a kamatváltozás I. és II.-t a Kölcsönbeadó Hirdetménye szerint köteles megfizetni.

A I/7. pont szerint Havi Fix konstrukció: amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a Kölcsönbevevő a kamatváltozás I. és II. elszámolása a futamidő végén történik, amennyiben a futamidő alatt nem következik be rendkívüli kamat és/vagy árfolyamesemény.

A I/17. pont szerint a mértékadó devizanem: az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott devizanem, amennyiben a mértékadó devizanem forint, úgy értelemszerűen a kamatváltozás II. és kamatváltozás III.-ra vonatkozó rendelkezések nem kerülnek alkalmazásra.

A I/18.c.) pont szerint mértékadó kamatláb: amennyiben a mértékadó devizanem egyéb, úgy a mértékadó kamatláb a londoni bankközi piacon a mértékadó devizanemben 3 havi időtartamra jegyzett, a ... megfelelő oldalán naponta közzétett kínálati referencia kamatláb minősül.

A I/22. pont szerint árfolyam: a ... által a mértékadó devizanemre kiemelt ügyfelek számára jegyzett hivatalos, forintban kifejezett árfolyam.

A I/25.a-b-c.) pontok szerint kamatváltozás I.: a mértékadó kamatláb pénzpiacra bekövetkezett %-os értékének változása függvényében a hátralévő törlesztőrészek összegét érintő kamatkülönbözet, míg a kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): a mértékadó árfolyam, és a fizetési esedékesség napján aktuális devizaállási árfolyamváltozásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott különbözet: kamatváltozás II. = fizetési kötelezettség * ((fizetési esedékesség napján aktuális devizaadási árfolyam/mértékadó árfolyam) - 1.). Kamatváltozás III. (árfolyamváltozás): a kölcsönszerződés futamidő lejártá előtt megszűnésekor fizetendő - ki nem terhelte - kamatkülönbözet, amelynek mértéke a szerződés megszűnésének eseteit szabályozó rendelkezésekben külön kerülnek meghatározásra.

Az üzletszabály V/6. pontja szerint amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem” nem magyar forint a kölcsönszerződés devizaalapú szerződés, amely esetben a Kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euro esetében a mindenkor intervenció sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az Euro keresztárfolyamának változása.

Az üzletszabályzat IX/1.c.) pontja szerint a kölcsönszerződés futamidő lejártá előtti megszűnésének és felmondásának esetére a kölcsönszerződés megszűnése előtörlesztése következtében a kölcsönbevevő az előtörlesztés értéknapjáig esedékessé vált fizetési kötelezettségein felül az alábbi fizetési kötelezettséget köteles teljesíteni: az előtörlesztés értéknapján fennálló tőke és kamattartozást, a szerződésmódosítás díját, az előtörlesztés értéknapjáig meg nem fizetett valamennyi kamatváltozás II.-t és az arra felszámított kamatot az alábbi képlettel számított kamatváltozás II.-t: az előtörlesztés értéknapján fennálló tőke- és kamattartozás összege * ((az előtörlesztés igénybejelentésének hitelező által rögzített napját megelőző munkanapon aktuális deviza eladási árfolyam/mértékadó árfolyam)-1).

A felperes többször módosított 2017. január 18. napján 12. sorszám alatt érkezett végleges kereseti kérelmében elsődlegesen a szerződés létre nem jöttének megállapítását kérte a Ptk. 205. § (2) bekezdésére figyelemmel. Álláspontja szerint a felek a szerződésben a kamatban nem, csupán a teljes hiteldíj mutatóban állapodtak meg, miután pedig a kamatban való megállapodás a fogyasztói szerződésnek is lényeges tartalmi eleme, így az abban való megállapodás és ezen feltétel egyértelmű meghatározása nélkülözhetetlen a szerződés létrejöttéhez, és miután a Hpt. hatálya alá tartozó fogyasztási kölcsönszerződés, amely nem tartalmaz egyértelműen a kölcsönbevevő által fizetendő kamatot, vagy annak kiszámíthatóságát a szerződés megkötésének időpontjában, az erre vonatkozó kölcsönös és egybehangzó nyilatkozat hiányában létre nem jött megállapodásnak minősül. A létre

nem jött megállapodás általános jogkövetkezménye pedig a jogalap nélküli gazdagodás megállapítása, az alperes a felperes számára 3.803.000.- forint összegű kölcsönt biztosított, míg a felperes 4.689.958.- forint összeget fizetett meg, így a felperes e tekintetben kérte, hogy jogalap nélküli gazdagodás címén az alperest 886.958.- forint és járulékai megfizetésére kötelezze a bíróság.

Másodlagosan, amennyiben a törvényszék a perbeli kölcsönszerződést létrejötnak tekintené, úgy a felperes annak alaki jogból való érvénytelenségének megállapítását kérte, mivel a peres felek a fogyasztási kölcsönszerződés egyik lényeges tartalmi elemét a felperes főszolgáltatása körébe tartozó ügyleti kamat mértékét nem foglalták írásba, a felek között létrejött fogyasztói kölcsönszerződés nem felel meg az írásba foglalás Ptk. 218. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeinek, ami miatt nem minősül írásba foglaltnak. Mindezekre figyelemmel a felperes álláspontja szerint a kamat mértékére vonatkozó megállapodás írásba foglalásának elmaradása, annak a Hpt. 214. § (1) bekezdésébe ütközése miatti alaki érvénytelenséget eredményez a Ptk. 217. § (1) bekezdése és 218. § (1) bekezdése alapján.

Harmadlagosan hivatkozott a felperes a per tárgyát képező kölcsönszerződés tisztességtelenségére, a kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya okán. Ebből következőleg pedig a szerződés érvénytelen a szerződéskötéskor hatályos Ptk. 239. § (2) bekezdésére figyelemmel. A felperesi álláspont szerint a svájci frank alapúság tisztességtelen a szerződésben a peres felek szerződése e nélkül a tisztességtelen feltételek nélkül nem teljesíthető, a feleknek ezért a svájci frank árfolyam mértéke változásának figyelembevétele nélkül kell elszámolnia. E tekintetben a felperesi álláspont szerint a felek között létrejött szerződéshez kapcsolódó üzletszabályzat I/25/b. pontja tisztességtelen, nem világos és érthető a szolgáltatási ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötés, ugyanakkor nem is tekinthető egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételnek sem. Hangsúlyozta, hogy a devizakockázat áthárítása nem azonos a kockázatfeltárással, ugyanis a kockázat feltárása a nyújtott termék tulajdonságának a leírása. A felperesi álláspont szerint a szerződés megkötését megelőzően az alperes az árfolyamkockázatról megfelelően nem tájékoztatta a felperest, és miután az alperesi pénzügyi kockázatfeltárása nem felel meg maradéktalanul a jogszabályi rendelkezéseknek, miután nem adott az árfolyamkockázatról tényleges információt, illetőleg nem osztja meg valamennyi információt a fogyasztóval, ezért a szerződés érvénytelen. E körben hivatkozott a 93/2013. EKG irányelv rendelkezéseire, illetőleg a Kúria 2/2014-es polgári jogegységi határozatában foglaltakra is. Mindezek figyelembe vételével kérte, hogy a perbeli kölcsönszerződést a határozat meghozataláig nyilvánítsa hatályossá a bíróság, és a csatolt elszámolás szerint a felperes kötelezettségét 301.442.- forintban állapítsa meg. A felperes kérte mindezeket túlmenően az alperes kötelezését a perrel felmerült költségeinek megfizetésére.

Az alperes a felperes kereseti kérelmének elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felek közötti szerződés érvényesen létrejött, illetőleg nem tartalmaz olyan tisztességtelen feltételt, amely miatt a felperes keresete teljesíthető lenne. Emellett viszont kereseti kérelemmel is élt, melyben kérte, hogy a bíróság a szerződéskötés időpontjára visszamenőleges hatállyal nyilvánítsa érvényessé a szerződést akként, hogy az ügyleti kamat éves százalékos mértéke 11,02 %. Kérte továbbá a felperes perkielégben történő marasztalását is.

A bíróság a csatolt okirati bizonyítékok és a felek előadása alapján megállapította, hogy a felperes kereseti kérelme nem alapos.

A ...i Ítélet tábla ... sorszámú végzésével az elsőfokú bíróság korábbi ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat meghozatalára utasította.

Az érdemi döntést illetően az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a rendelkezésre álló peradatokból következően a felek közötti szerződés létrejött, a felperes elsődleges kérelme nem teljesíthető.

A szerződés létrejötte szempontjából a Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdése szerint annak van jelentősége, hogy a felek kölcsönös és egybehangzó akaratukat kinyilvánítják és a lényeges, valamint bármelyikük által lényegesnek minősített feltételekben megállapodnak.

Az ügyleti kamat, mint a szerződés fő szolgáltatása, a Ptk. 523. §-a szerint a kölcsönszerződésnek kétség kívül lényeges tartalmi eleme, különbséget kell tenni azonban a szerződés létrejötte és érvénytelensége között, az érvénytelenség ugyanis csak a létrejött szerződésre értelmezhető.

Az elhatárolás alapját az jelenti, hogy létrejöttek kell tekinteni a kölcsönszerződést abban az esetben, ha a Ptk. 523. §-a szerint lényeges tartalma szükséges esetben a Ptk. 207. §-a szerint megállapítható. Azonban nem szükséges a szerződés létrejövételéhez, hogy a felek a kamat éves százalékos mértékében kifejezetten megállapodjanak. Elegendő annak egyértelmű megállapíthatósága, hogy ügyleti kamat kikötése mellett került sor a kölcsön folyósítására, amint azt a bíróság is megállapította korábban, a szerződés pontosan magába foglalja a folyósított kölcsön és a törlesztőrészletek összegét, számát, sőt azt is, hogy a felperesnek a futamidő alatt összesen milyen összeget kell visszafizetni.

Ugyanakkor az Ítéletábra álláspontja szerint a másodlagos és harmadlagos kereset vizsgálata előtt nem mellőzhető a szerződés tartalmának meghatározása.

Az Ítéletábra iránymutatásának megfelelően a bíróság az alperes viszontkereseti kérelmében előterjesztett igényt ellenkérelemnek minősítette, így nem viszontkeresetként bírálta el.

Az Ítéletábra iránymutatásának figyelembevételével a bíróság a peres felek nyilatkozatainak pontosítására hívta fel.

Ezek alapján a bíróság elfogadta azon alperesi érvelést, miszerint a perbeli időszakban a szerződés megkötésének időszakában a devizaalapú hitelezés teljes mértékben szokásos és elfogadott hitelezési forma volt, így megállapítható, hogy a devizaalapú hitelezés nem minősül a szokásostól eltérő gyakorlatnak, az mindenki számára adott és bevett konstrukciós forma volt. Így az is bevett konstrukciós forma volt, hogy a felek fix törlesztőrészletekben állapodnak meg és a devizahitelezés kockázatából eredő elszámolást, amennyiben szükséges akkor a futamidő meghosszabbításával kívánják a teljesítés körébe vonni. Egyebekben ezen hitelezési forma a bíróság álláspontja szerint egyéb devizahiteles perekből ismertén bevett szerződési gyakorlat volt, nem pusztán az alperes, hanem pénzintézetek (...) gyakorlatában is a szerződés megkötésének időpontjában. Ugyanakkor megvizsgálva az üzletszabályzat és az egyedi szerződési feltételét megállapítható, hogy minden tekintetben megegyeznek egymással, tartalmilag ugyan az üzletszabályzat kiegészíti az egyedi szerződésben foglalt kritériumokat. A felperesi vitatás hiányában a bíróság elfogadta azon alperesi előadást is, miszerint a felperesi ügyfél második szerződése volt az alperesi társasággal a perben vitássá tett szerződés, és a korábbi szerződés szintén havi fix konstrukcióval került megkötésre csak 2006. évben és az előtörlesztés miatt szűnt meg a jelen szerződés megkötését megelőzően. Így ezen finanszírozási formával, illetve konstrukcióval a felperesnek teljes egészében tisztában kellett lennie.

Tényszerűen megállapítható, hogy az alperes 2006-2008 között nem alkalmazott külön kockázatteljáró nyilatkozatot (PSZÁF által is megállapítottan), azonban ennek hiánya nem eredményezi a perbeli szerződés érvénytelenségét. Az üzletszabályzat I/25. pontjában taglalt fogalmak bár első ránézésre bonyolultnak tűnhetnek a fogyasztó számára, azonban egy átlagosan gondos és tájékozott fogyasztótól elvárható magatartás, hogy az esetlegesen bonyolultabban megfogalmazott szerződéses kikötések általa nem értelmezhető részeivel kapcsolatban pontosabb tájékoztatást kérjen a szerződő partnerétől. Különösen igaznak kell lennie a fenti megállapításnak a

felperes vonatkozásában, aki már korábban is kötött ugyanilyen konstrukciójú szerződést az alperessel, így kellő információval kellett rendelkeznie az alperesi hitelezési gyakorlattal, illetve a szerződési tartalommal beleértve az üzletszabályzat megismerését is.

A bíróság álláspontja szerint a támadott szerződéses kikötés (I/25b) nem minősül tisztességtelennek, bár kétségtelen, hogy kamatváltozásként definiálják az árfolyamváltozást, azonban a zárójeles megjegyzés már helytállóan, érthetően és pontosan fogalmazza meg a szerződéses kikötés lényegét, mégpedig azt, hogy ebben az esetben nem kamat, hanem árfolyamváltozásról van szó.

A deviza alapú szerződéseknél önmagában az, hogy a forint árfolyamának mozgása akár erősödése akár gyengülése hatással van a törlesztőrészletre nem tisztességtelen. Az árfolyamkockázat felső korlát nélküliségével kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz az üzletszabályzat I/23. Pontja, amikor definiálja a rendkívüli árfolyam eseményt, mint az árfolyam szélsőséges mértékű (25 %-ot meghaladó) változását a mértékadó árfolyamhoz képest, és bár a Kúria megállapítása szerint (Gfv. VII.30.112/2015/5) ezen rendkívüli árfolyamesemény nem egyértelmű és nem taxatív, de ettől függetlenül támpontot nyújt a fogyasztó számára a kockázat fennállásával kapcsolatban.

A fenti okfejtésből következően a felperes által kifogásolt I/25b pontban foglaltak szerint a fogyasztó számára egyértelművé kellett, hogy váljon a „kamatváltozás II”-es elnevezésű de a mögötte zárójelben feltüntetett helyes árfolyamváltozás kifejezés okán is, hogy az árfolyamváltozással érintett fizetési kötelezettség egyértelműen a felperest terhelte a felek szerződéses viszonylatában. Az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére és a kockázat reális voltára nem is terjedhetett volna ki az alperes tájékoztatása (6/2013 PJE). Mindezekből következően az alperes megfelelő módon eleget tett a tájékoztatási kötelezettségének nem csak az irányadó hazai jogszabályi előírások alapján, hanem a felperes által is hivatkozott 93/13 EGK irányelvben megfogalmazott fogyasztóvédelmi előírásoknak is.

A felperes állítása szerint a felek között létrejött szerződés nem tartalmazza írásba foglaltan a főszolgáltatás körébe tartozó ügyleti kamat mértékét, ezért nem felel meg az írásba foglalás Ptk. 218.§ (1) bekezdésében foglalt feltételeinek.

Ezzel szemben a szerződés tartalmazta a felperes által szolgáltatott hitelösszeg mértékét, a havi törlesztőrészletek összegét, a futamidőt és a teljes visszafizetendő összeget. A felsorolt és egyedileg meghatározott adatokból következtetés vonható le arra a tényre nézve, hogy a szerződés nem volt kamatmentes, azaz kamatot volt köteles fizetni a felperes az alperes részére az általa felvett tőkeösszeg használatáért. Önmagában az a tény, hogy a kamat százalékos meghatározása nem szerepel a szerződésben, nem jelenti annak írásba foglalatlanságát, nem ütközik a Ptk. 218. (2) bekezdése és a Hpt. 210.§ (1) bekezdésében foglaltakba.

Önmagában az ügyleti kamat százalékos megjelölésének hiánya az alperes hivatkozásával egyetértve csupán a Hpt. 213.§-ba ütközéseként értékelhető, amely érvénytelenségi ok. Ezen érvénytelenségi ok az arra irányuló kérelem esetén orvosolható a felek szerződéses viszonyában, amely kérelem az alperes viszontkeresetében meg is jelent, de az ítéltábla iránymutatása szerint ezen kérelem nem viszontkeresetnek minősül, hanem alperesi ellenkérelemnek.

A Ptk. 205.§ (1) és (2) bekezdéseinek megfelelő módon szerződtek a peres felek, hiszen minden lényeges kérdésben megállapodtak. Azon tény, hogy a felek a szerződésben az induló kamat százalékos mértékét nem határozták meg, de a törlesztőrészletek havi összegében, illetve a teljes visszafizetendő összegben kiszámítható módon már szerepeltették a kamat mértékét, a jogszabályi

előírásoknak megfeleltek. A Hpt. 213.§ (1) bekezdés c) pontjának is megfelelt a felek szerződése, hiszen a visszafizetendő teljes tartozás (árfolyamkockázat nélkül) összegének és a havi fix törlesztőrészlet meghatározásával egy egyszerű matematikai művelettel meghatározható a kamat mértéke, mégpedig a folyósított tőkeösszeg (3.803.000.-Ft) és a fizetendő összes induló törlesztőrészlet összege (6.114.600.-Ft) különbözeteként. Ebből kiszámítható a futamidő (120 hónap) alapján az induló ügyleti kamat százalékos mértéke, amely így 11,02 %-ot tesz ki, így szükségtelen a bíróság beavatkozása a felek már lezárt jogviszonyába, ezért a felperes másodlagos keresetét sem találta alaposnak a bíróság.

Miután a felperes kereseti kérelmét a bíróság teljes egészében elutasította, ezért kötelezte az alperesnek a perrel felmerült költségének a megfizetésére, amely az általa igénybe vett jogi képviselő díjazásában talált megállapíthatónak, és annak mértékét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003 (VIII.22.) IM számú rendelet 3.§. (2) bekezdése alapján állapított meg és a mérték meghatározásánál a bíróság figyelembe véve a ...i Ítéletábra által a másodfokú eljárásra megállapított ügyvédi költséget is.

Egyebekben pedig a felperes költségkedvezményére tekintettel a le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli.

Az ítélet elleni fellebbezés joga a Pp. 233. § (1) bekezdésén alapul.

...t, 2018. május 2. napján

Dr. ... sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő